

Editorial

Era difícil d'imaginar com canviaria la nostra realitat en els mesos posteriors a la publicació del darrer número de la revista. El canvi de context causat per la pandèmia mundial ha generat una nova realitat pel que fa les relacions socials i laborals, revalorat determinades professions i, en definitiva, ha sacsejat el conjunt de la societat. En un curs acadèmic completament atípic hem estat testimonis de la forta estrebada que han patit els sistemes educatius arreu del món, posant en evidència una certa tensió que ja existia prèviament: l'educació dels futurs ciutadans i ciutadanes és quelcom que es troba intrínsecament integrat en l'estructura social i, per tant, ha de poder donar una resposta adequada i adaptada a les noves necessitats socials i econòmiques. Tot i així, les etapes de confinament han fet palesa la necessitat de transformar la mirada de la societat per comprendre i respectar les demandes pròpies de l'educació en el desenvolupament de les competències, habilitats i valors dels i les estudiants.

En el pla educatiu, una de les conseqüències de la pandèmia ha estat l'acceleració de la transició cap a una educació molt més digitalitzada i cap a models híbrids (presencials i virtuals). Són molts i moltes les docents que s'han hagut d'adaptar ràpidament en l'ús d'una gran diversitat d'eines digitals, intentant aprofitar-ne les potencialitats per promoure l'aprenentatge de l'alumnat. En aquest procés, i com a una altra mostra de la tensió entre la comunitat educativa i la societat, s'han aixecat diverses veus crítiques que han qüestionat la idoneïtat d'algunes de les metodologies emprades amb aquestes noves eines, evidenciant mancances sistèmiques en la promoció de la competència digital docent del professorat i l'alumnat. Aquest malestar fa palesa la necessitat de disposar de bons referents que permetin al professorat desenvolupar totes les seves capacitats així com de construir comunitats d'aprenentatge entre iguals on es promogui la reflexió i els intercanvis enriquidors entre docents. Aquesta voluntat d'oferir eines de reflexió en el desenvolupament de la pràctica docent és la que ha guiat la creació del número de la revista actual.

A l'article de Francisco Javier Robles, "Didáctica de las Ciencias Experimentales y las TIC: una experiencia didáctica con Pinterest en la formación de futuros docentes de primaria", es presenta i s'analitza una experiència amb l'ús d'una eina digital que s'utilitza habitualment en contextos no educatius. L'autor discuteix el valor que aquesta pot tenir a l'hora d'oferir noves oportunitats d'aprenentatge per l'alumnat que connectin amb els propis interessos. La proposta obre la porta a la integració d'eines digitals habitualment utilitzades per l'alumnat en el seu temps d'oci, des d'una nova perspectiva educativa que permeti l'augment de la competència digital en l'àmbit educatiu.

En aquesta mateixa línia, l'article de Teresa Ordaz i Juan González-Martínez "Hacia una visión aglutinadora del concepto de PLE" ofereix una reflexió sobre les potencialitats tecnològiques i pedagògiques dels entorns personals d'aprenentatge (PLE). Aquests entorns han adquirit una especial rellevància a l'hora de gestionar la informació de l'alumnat en el context educatiu de la pandèmia. Amb la finalitat d'apoderar el professorat no només en el maneig tècnic de l'eina, sinó en l'anàlisi de les seves potencialitats educatives, els autors pauten i guien en la seva proposta en base a l'anàlisi de la literatura especialitzada.

L'article de Raúl López, "La Investigación-Acción como metodología para mejorar la práctica docente: tres casos en México", presenta tres exemples d'aplicació d'una metodologia reflexiva. L'autor discuteix com la recerca-acció pot esdevenir un instrument clau en els processos de transformació educativa, ja que es promou la reflexió sobre la pròpia pràctica docent en base a evidències recollides. El fil conductor dels tres casos és, de nou, l'apoderament del professorat en la transformació i millora educativa alhora que es desenvolupa la mirada crítica sobre la pràctica docent.

Finalment, l'article de Byron Geovanny Hidalgo-Cajo, "Aceptación docente de las tecnologías digitales en la educación superior: Evolución y uso desde los modelos y las teorías que la explican" conclou aquest número amb una reflexió derivada de l'anàlisi de la literatura sobre els models i teories d'adopció tecnològica en el professorat universitari. L'anàlisi dels avenços sobre com el professorat adopta el canvi ens permet entendre quins són els procediments i condicionants que poden contribuir o dificulten més aquests processos d'innovació. Aquesta anàlisi, no només posa de manifest la necessitat de disposar d'eines i recursos de qualitat, sinó la influència de factors personals com són la percepció d'autoeficàcia del professorat (creences en les pròpies capacitats) o la intenció d'ús que normalment no reben atenció en l'acompanyament i la formació del professorat.

Ens agradaria que el conjunt d'aquests articles ens fes reflexionar de cara a un nou curs que es presenta incert, però que de ben segur estarà lligat a les eines digitals i a models híbrids d'aprenentatge. Les demandes socials que aniran emergint segur que generen reptes nous al professorat. No obstant, aquests reptes no han de desviar la mirada ni l'atenció en el que és realment essencial: el desenvolupament i la millora de l'educació d'una manera fonamentada, oferint al professorat els recursos necessaris.

Mercè Gisbert Cervera, Mireia Usart Rodríguez & Carme Grimalt